

Het beste van drie werelden

Zomer 2022 opende een nieuwe school in Almelo haar deuren: het Alma College, dat voortkomt uit de samenwerking tussen de drie vmbo's van Het Erasmus, Pius X College en Het Noordik. Geen geringe operatie, want werkelijk alles – van het onderwijs, het functiegebouw tot aan de logo's op de formulieren - moet opnieuw bedacht worden, zegt Judith Gast-Hagen, teamleider van de technische profielen van het Alma College.

Vertrouwd en toch nieuw. In schooljaar 2022-2023 tijdelijk op de oude locatie van Het Erasmus en sinds afgelopen zomer op de plek waar eerder het Pius X College en Het Noordik gehuisvest waren. Het gebouw zelf is fors vernieuwd. Op de begane grond hebben muren plaatsgemaakt voor een grote open aula, grenzend aan een ruime binnenplaats, waar groepjes meiden onder begeleiding van een docent drones laten opstijgen. Ook op de begane grond: een flitsend technolab. Op de verdiepingen is ruimte gemaakt voor de op deze locatie nieuwe profielen HBR (Horeca, Bakkerij en Recreatie) en M&T (Mobiliteit en Transport). Daarmee komt de school op een totaal van acht profielen. Nóg een verandering in een nieuw gebouw: de school is mobielvrij.

Voor de onderbouwleerlingen zijn de veranderingen niet zo groot, zij kennen alleen het Alma College. Leerlingen in de bovenbouw hebben hun 'roots' in de 'oude' scholen en hebben even moeten wennen aan elkaar, maar ook dat is van voorbijgaande aard. De leerlingen van Het Noordik

en Pius X College kenden elkaar al wat beter, doordat profielen een techniekhal of zorgplein deelden. ▶

Judith Gast-Hagen

“SAMENWERKEN VOOR EEN STERK VMBO.”

vernieuwing

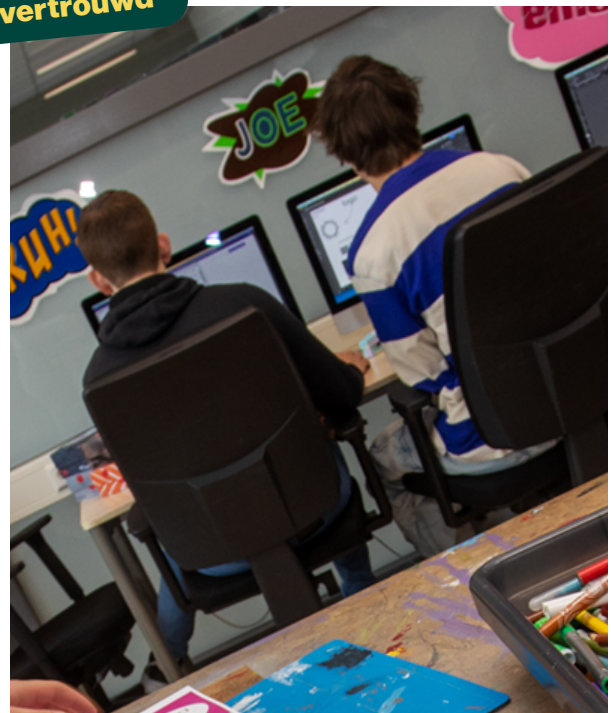

Pure winst

De unieke samenwerking tussen de drie scholen komt voort uit de wens om alle profielen in Almelo in de lucht te kunnen houden. Door dalende leerlingenaantallen bestond het risico dat op termijn wellicht een van de vmbo's de deuren zou moeten sluiten. Om een breed aanbod voor vmbo'ers in Almelo en omgeving te kunnen blijven bieden was er maar één optie: samenwerken voor een sterk vmbo. Dat maakt bovendien dat nu alle 850 leerlingen op het Alma College de keuze hebben uit acht profielen, terwijl ze het op de 'afzonderlijke' scholen moesten doen met de profielen die daar aangeboden werden. "Een leerling die aan het eind van de onderbouw eigenlijk HBR zou willen volgen, terwijl de school dat niet aanbiedt, kiest dan 'maar' Zorg en Welzijn, in plaats van over te stappen naar een andere school. Dat hoeft nu niet meer en dat is pure winst", zegt Judith Gast-Hagen. "Verder werken we in het programma Sterk Techniekonderwijs ook nog eens geweldig samen met het groene profiel van het Zone.college en komen we bij elkaar over de vloer. Elke woensdagmiddag volgen 18 vierdejaars van het groene onderwijs een keuzevak hier op school. Alle scholen in de regio hebben daar hun rooster op aangepast."

Ook de TL-leerlingen op het Alma College hebben de mogelijkheid voor een praktijkcomponent in hun programma. Almelo heeft naast de theoretische leerweg op het Alma College ook mavo-afdelingen die verbonden zijn aan havo-/vwo-scholen. Ouders en basisscholen zijn nog niet zo doordrongen van de waarde van praktische vaardigheden, vertelt Judith. "We horen van mbo-collega's terug hoeveel baat leerlingen van kader-, basis- en de gemengde leerweg hebben van hun praktijkervaring in het mbo. Sommige leerlingen hebben misschien wat meer moeite met de theorie, maar dat is relatief snel in te lopen en daar is dan ook meer tijd voor. Natuurlijk zou die voorsprong op praktisch gebied niet moeten betekenen dat leerlingen in de wachtstand gezet worden. Het mbo zou zich voor die leerlingen wel wat meer mogen inspannen om ze verder te brengen."

vertrouwd

Judith Gast-Hagen

"HET MOOIE VAN DE ONTWERPTEAMS WAS OOK DAT JE SAMEN OPNIEUW NAAR HET ONDERWIJS KIJKT."

Gepuzzel

Onder de noemer 'Duurzaam vmbo' zijn de besturen van de drie scholen in 2019 in gesprek gegaan om tot samenwerking te komen. Vervolgens hebben drie directeuren en teamleiders een nieuw ontwerp gemaakt, met daarin alles wat er bij onderwijs komt kijken. "Alsof er nog geen school bestond", zegt Judith. Dat proces is begeleid door onderwijskundig procesbegeleider en voormalig lector Henk Ritzen en leidde in het voorjaar van 2021 tot een projectplan met kaders. Daarop zijn

ontwerpgroepen geformeerd, per vak en activiteit, steeds met van elke school een vertegenwoordiger. "We begonnen met het PTA van leerjaar 3, omdat we het jaar daarna nog in de afzonderlijke scholen zaten en het jaar daarop in het Alma College gingen starten. Op die manier is voorkomen dat leerlingen bij elkaar in klas 4 zouden komen en men met drie verschillende PTA's zou moeten werken. Een gouden greep, aldus Judith. ▶

"De ontwerpgroepen koppelden de plannen terug aan de achterban van de eigen school. Zo werd het PTA ingevuld: wat toetsen we en hoeveel, welke methoden kiezen we, hoe doen we het met praktische vaardigheden bij bijvoorbeeld de bètavakken, kortom: álles. Wat doet een mentor op jullie school, hoe ziet LOB eruit? En ondertussen ging het onderwijs aan leerlingen gewoon door."

De teamvergaderingen met een teamleider als voorzitter zijn overboord gezet en hebben plaatsgemaakt voor een TAO, een teamgecentreerde arbeidsorganisatie, waarin het team collectief verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van een groep leerlingen. Leerjaar 1 en 2 hebben ieder twee teams, de profielen in de bovenbouw zijn ook gecombineerd tot teams, die ieder verantwoordelijk zijn voor ongeveer 100 leerlingen. De teams hebben twee overlegmomenten per week, voorafgaand aan de lessen. Dan bespreken ze het wel en wee van de leerlingen, in aanwezigheid van een schoolondersteuner. "Het is soms een gepuzzel, omdat docenten in meerdere leerjaren les kunnen geven en de informatie goed moet worden doorgespeeld. Het werkt heel prettig om teams te hebben, die gecentreerd zijn rond een groep leerlingen."

Vliegwiel

"Het mooie van de ontwerpteams was ook dat je samen opnieuw naar het onderwijs kijkt", zegt Judith. Per vak is uitgewisseld hoe de docenten van de drie scholen dat verzorgen, wat de kans bood om de goede aanpakken te behouden. De ene school is goed in het mentoraat, de ander heeft op een ander vlak een pareltje. Profielen kiezen hun eigen manier van combineren van profielvakken en keuzevakken, en eventueel een CSPE in het derde jaar. Leerlingen kiezen twee keuzevakken binnen hun profiel en mogen twee keuzevakken buiten hun profiel kiezen en die dus ook eventueel buiten hun school volgen. Daarnaast begint Sterk Techniekonderwijs als een vliegwiel voor de niet-technische profielen

te werken, bijvoorbeeld door de aandacht voor buitenschools leren en voor regionale ontwikkelingen. Ook de PGP's (praktijkgerichte programma's) stimuleren dat, doordat er expliciet aandacht is voor het betrekken van de buitenwereld en afstemming met het mbo.

Er is een nieuwe cultuur in de school, maar ook de oude culturen bestaan nog. De onderlinge concurrentie is verdwenen. Wij-zij denken bestaat niet meer. Voor de start van het Alma College een feit was, hebben sommige collega's afscheid genomen. Soms omdat ze tegen de samenwerking opzagen, omdat ze in de nieuwe situatie ineens met 12 collega's moesten gaan samenwerken, in plaats van met drie. Soms ook om andere logische redenen als een baan dichterbij huis. Er was zeker ook een groep docenten die er helemaal voor ging om nieuwe ontdekkingen te doen, met nieuwe collega's samen te werken en het onderwijs te verbeteren. Af en toe moesten er ook dingen worden losgelaten, die niet door de 'ballotage' kwamen. "Veel goede elementen zijn gebleven en, - mooi voor de toekomst -, er zijn ook nog goede elementen die nog 'in de rugzak' zitten, maar waar de tijd nog niet rijp voor is", vervolgt ze. "Bij de samenwerking met het mbo wordt gebruik gemaakt van bestaande contacten van profielen. Binnen STO zijn twee mensen speciaal aangesteld om de contacten met het mbo te faciliteren. We missen bijvoorbeeld een metaaldocent op dit moment. Die vraag leggen we dan neer bij het mbo via deze bemiddelaars. Zo hebben we een makkelijkere ingang."

De voordelen van de nieuwe school zijn legio: "In Almelo kunnen leerlingen en ouders kiezen voor het Alma College of voor het Zone College; wat het beste bij ze past. En nog steeds kunnen leerlingen op beide scholen terecht. De profielen van de school zijn goed geoutilleerd. Voor drie afzonderlijke scholen zou dat onbetaalbaar zijn. Hetzelfde geldt voor het technolab, dat in de ochtenden ook door basisschoolleerlingen wordt gebruikt. Maar de grootste winst, dat is toch echt de veelheid aan keuzes voor leerlingen!" ■

vernieuwing

Tekst: Eva Voncken | Fotografie: Sijmen Hendriks